

Indult BÉTSBÖL Szombaton 16. Jún. 1787.

Hazánkat illető Dolgok.

Magyar Országának a' mi kedves Hazánknak mind
 a' belső, mind külső állapotjának jobb lábra va-
 ló állítására minden nap újjabb újjabb módot talál-fel
 a' bölts szorgalmatosság. Leg-közelebb az Ország-
 Táblájának és annak Leveles-tárjának jó karba hely-
 heztetése vagyon munkában. Eddig a' Káptalanak
 valának azon hiteles helyek, hól mindentéle drágább
 írásbéli kintsek a' ízerentséltenség' meg-eméltzhető
 történetei ellen óltalom alatt tartatának; de ezeknek
 ok voltak, a' régi háborús és viillongó idők, a' Káp-
 talanak Archiváriusainak teittségek tunyaságok, s más
 ezekhez hasonló ízerentséltenségek miatt ezen Haza-
 nak Leveles kints-tárjai csaknem az Ovidius (Khá-
 stáva) Zurzavarjává váltak yala. Hogy tehát ezt

ennekutánna jó rendben legyen, és ki ki tudhassa régi öffe-
 ről mitsoda kintsek maradtak az ugyan azon gyöker-
 ről nőtt ágakra, edgy Ország' közönséges Arkhiva-
 ma Leveles-tárja állittatik-fel, a' hová minden Ká-
 talaabéli zavaradott renderlenségben heverő leveleket
 öszve-hordván, jó rendbe szedetnek, és hogy min-
 den tudhassa mi je van, és mit hol keressen, az ezekről
 szöllő mutató-tábla ki-nyomtatatik és világ eleibe
 botsáttatik. Ezen Arkhivum az Ország Táblájával
 öszve lészzen köttetve; hól minden pénz és jószágbeli
 különös edgyezések, tserélések, vagy el-adásokról va-
 ló alkák bé-írattnak, és meg-erősítetnek (authen-
 tisáltatnak). Eddig Magyar Ország, a' benne ural-
 kodott perlekedés miatt tsaknem minden idegen nem-
 zetek előtt esmeretes vala, és ez az örök életű veszekedés
 onnan származott; mivel soha edgy levél-is meg-nem
 vénülvén, mihelyt valamellyik a' Kurutz-világban
 el-esett öreg attyának Donátziójára akadt, mingyárt
 vizsza kívánhatta a' maga jószágát, és a' mit hajdan
 az óltó világban 3000 forintokon el-adott vala Pál
 Péternek, most pedig 30 's több ezereket érő, vizs-
 za-vette ennek késő maradéka; sőt a' régi ehéfs vi-
 lágban edgy kenyérért és edgy füstös disznó lábért
 el-adott; most 4 - 5 ezereket érő jószágokat keres-
 tünk néha. Minthogy ilyen formán senki a' maga jó-
 szágának örökös meg-tarthatása felől bizonyos nem va-
 la, semmit-is a' jószág meg-jobbítására fordítani tel-
 lyességgel nem kívánván, inkább azon mesterkedik
 vala, hogy abból a' mit lehet, ki-sajtoljon. Erre az
 okra nézve már most a' F. Monárkha 4 esztendőket
 szabott-ki, hogy az alatt az idő alatt ki-ki a' maga
 más-kezénél lévő jószagai eránt való kívánságát és le-
 veleit az Ország Táblájánál adja-bé; mert ezen ki-
 tározott időnek el-folyása után az efféle juslok meg-
 szün-

szünek, és ki-ki a' maga jószágának örökség szerént
vató bírása felől bizonyossá tétetik. Ez alól a' Régula
alól még a' Királyi Fiskus sintsen ki-véve; noha ta-
lám az által leg-többet fog-vesztetni, noha 4 ezten-
dők alatt lehetetlennek tessék fokak előtt mind azo-
kat az ügyeket el-igazítani, mellyek ezen punktum-
ban a' Királyi Fiskus ellen kelendők. A' II-dik JO-
SEF igazságainak az-is edgy több meg-esmertető jele,
hogy ő, a' helyett, hogy a' maga Fiskusainak ha-
talmokat meg-nagyobbította volna, azokat még rövi-
debb hatalomra vette; és Magyar Országban azt-is meg-
tiltotta ő Felsége, hogy a' Fiskus, mint eddig tör-
tént, a' Törvény-székben ne üljön, hogy ott a' tü-
zet a' más fazaka mellől a' magájé mellé vakarhassa,
hanem mint másnak akár-kinek annyi hatalma legyen.
Ügy kezdettem vala leveletem: *Hazánkbeli hírek*;
de minthogy ezek többnyire savaanyók, (csak elegye-
sen megyek, és egész Európát a' Paraditsom kertig
(eddig mindenütt Hazánk a' föld) keresztül járván,
nézzük: — Rómában edgy mennyei processust meg-
nyerni kívánó nagy könyv forog a' Publikum' kezé-
ben, mellyben száz hetven edgy áhítatos híveknek
okaival együtt azon kérések találatnak a' szentséges
Atyához, hogy a' nem régiben Rómában meg-hólt
Labrénak szent neve edgy boldog helyet nyerhesse
a' Kalendáriumban, kiről meg-bizonyított ezen
könyvben, hogy 168 tsudákat tett legyen!!! Ennek
halála után, edgy bizonyos felma alázatos köntöst,
és ábrázatot öltöztvén magára, egész Olasz Országot
fel-járta, azt mondván, hogy ő a' meg-hólt szent
Labrénak testvérje, és mindenütt jó pénzért szent
tsontokat árult a' tudatlan községnek, mellyeket ma-
ga a' temetőkből ázott vala-fel. — Még most érkez-
nek a' német levelekben az A. Belgiumi tudósítások,
mel-

mellyeket ide írni igen hosszvas volna. Ezek a' ma-
 gok nyakafságokban vakmerőképpen meg-maradván,
 napról napra nevedik a' zenebona; már a' Hely-
 tartó Hertzeg hadi népet-is kíván vala a' maga őrize-
 tére Brufszelbe bé-fzálítani, de ennek-is ellene ál-
 lottanak, és edgy átalijában a' magok tzeljok mel-
 lettálhatatoson meg-maradni kívánnak. Nehezen szen-
 vedik, hogy a' *Légisfeld* dolgában edgy Brufszeli
 nagy Hazafi fegyver között Bétsbe hozatott, holott
 az ő törvények szerént, a' hazafi az ő hazánaktól
 ítélhetett eddig-meg. — Edgy ollyan hírel-is tu-
 dók az én érd. olvasóimnak udvarolni, mellyel még
 edgy Európai Hír-harang sem mert közönséges levélben
 kedveskedni, noha az ebben az órában Berlinből
 volt tudósítás szerént igaz, és már a' Bétsi Publikum-
 is kezdette sugdosni: t. i. a' Prufszus Király a' mos-
 tani Chadi próbán ki-essvén a' nyeregtől, minthogy
 testes nagy legény, úgy meg-ütette magával a' töl-
 det, hogy némelleyeknek kevés reménységek vagyón
 életéhez; ki ha meg-találna halmi, a' szelid emberek
 Kalandáriumában-is nem kis változás esnék: mellytől
 az egek őrizték. Erről rövid nap többet. — Edgy
 fetét hír Bétsben olly értelemben vagyón, hogy a'
 Bétsben, és körül fekvő Regementek Belziumfelé (né-
 mellyek értelme szerént Magyar Ország felé) indulan-
 dók; de a' talám csak abból támadott; minthogy a'
 Lengyeleknek eddig nemzeti Regementjek nem lévén,
 kötéllel, éjszaka, minden musika szó nélkül verbuál-
 tanak köztök, és a' fekete harisnyás német gyalog
 fergekben igen erőszakoson szolgáltanak, a' *Dáits-
 máljster, Ferdinánd Toskána, és Károly Toskána*
Sergei, mellyek többnyire mind Lengyelekből áll-
 nak, Lengyel Országba mennek, és 3 Lengyel Re-
 gement léfzen belőlök. A' kik ezen-Regementekben
 Néme-

Németek, vagy más Nemzetből valók; azok másfuvá adának szolgálatra, és azon fogyatkozás a' Lengyel hazafiskból potlódik-li, mint Nemzeti Regimentnek fogyatkozása; és többé a' Lengyelek más Regimentekben nem adatnak fegyvert viselni. Azonban könnyen meg eshetik, hogy A. Belgium felé bizonyos engedelmelieget prédikáló fergek mennek, mivel a' nyakafság, a' helyyet, hogy szünnék, napról napra nevededik. — Bétsben a' *Légisfeld* dolga éppen a' seprőin van; minden órán meg-haljuk az általa járandó minuvetet, ha tsák addig nem segít rajta a' halál; mert igen beteg, egész feje és ábrázattya meg-dugadt. — Ki nem gondolná valaki a' leg-nagyobb Fejedelmek-is, midőn valamelly Gavallérnak, vagy Grófnak képében utaznak, melly magok méltóságokat megtagadott alázatossággal bírnak. *Kázier*hez nem melízse *Korsunban* hozzá izen a' Lengyel Király a' F. Tsalzárhoz *Kerfonéfsusba* menő útjában, hogy megfogná udvarolni, ha terhére nem lenne, 's a' Tsáfzár ezt izeni néki: En itt nem Tsáfzár vagyok, következésképpen edgy Király látogatását el-nem fogadhatom; hanem ha Gróf *Ponyatovszki* Gróf *Falkenstáint* kívánnya meg-látogatni, az igen nagy örömmre fog-szolgálni. El-mene azért Gróf *Ponyatovszki* Gróf *Falkenstáin*hoz, és színte 2 óráig barátságoson mulatának edgyütt. — *Kerfonéfsusból* még semmi bizonyos hírek nem érkeztenek. Tsuda! egész Európából fő emberek jelentenek-meg itten, és még-is, mint a' Frájmáurerek *Lósfijából*, semmi-bizonyos hírt innen ki-nem haláfszhatunk. Annyira már mentek a' közönséges hírek, hogy a' mi F. Monárkhánk a' Magyar Országgi széleken belől van; de hól, hól nincs, arról sem tudhatunk semmit-is. Már most némelly levelekből azt olvassuk, hogy ő Felsége a' maga

víz-

vilfsza-jövbő útját Erdélyfelé kívánná venni; vagy
 talám már, némellyek itélete szerént, útban-is vagyon.
 A' Török háborúról mindenek el-halgattak; és azt vé-
 lik, hogy még Kerfonban esett valami ollyas vége-
 zés, vagy történet, melly ennek lakatot vetett szá-
 jára; de mit hidjunk, és másokkal-is el-hítetni mit
 kívánnunk? nem tudjuk; mert vagynak még olly
 emberek-is a' világon, kik a' Kerfonéfsi egész Hi-
 stóriát sem hiszik; azonban mints bizonyosabb, hogy
 a' Török Tábor máig-is mind fegyverben, és hogy
 a' Frantzia a' Spanyóllal öszve-szövetkezvén, mind
 a' Tengeren, mind a' szárazon öszve-vetett vállakkal
 készülnek a' tsatára; noha e' mind a' kettő (*miles
 tar-lae necessitatis*) a' szükség' késő fanyelű katonája;
 ezek sem a' szárazon nagy port, sem a' Tengeren
 igen nagy zavarást nem tsinálnak; kivált ha a' *Vorum-
 szer* faványórekintetű Advocatússi kezdeüének a' *Mári*
Tábláján allégálni, vagy ama, nem régiben meg-holt
 Prufszus Vezér *Tzetvitz'* halál képet viselő irlalmat-
 lán képű eleven fiai; kiknek ez a' törvények: *Vin-
 cere, aut mori*. De hadjuk-el az Isten' testes terem-
 rései között leg-szebb olvasóinkat a' Dámákat rettenő
 tudósítáfokat, 's minekutánna így kiáltunk-fel: Hol-
 lándia! Hollándia!! Brabántzia! (A. Belgiumban)
 Brabántzia!! lástuk a' módi világot. Meg-halván Hu-
 gom Afzszonyék, hogy már az újság-írók a' nyakba
 hordozó arany-kóltsot meg-látták — mind el-dugdos-
 ták, és azolta edgy-is effélet nem hordoz. Itt Béte-
 ben a' Kantza-nyeregnek a' nagyobb rendű személlyek
 között híre sints, csak a' konyha szolgálok viselik —
 az Urnapi Bútsú járáson edgy Kis-afzszony-is (híjába
 itt nints edgy leány-afzszony-is) pántlikás kalappal
 a' Felséges rendelések szerént, meg nem jelent; mints
 az ablakból nézték a' tzerémóniát, és sajnálva neve-
 tik,

tik, ha valamelly afzfzonyság olly erőten, hogy 2
inas vízi utánna hátúl a' szoknyát. A' kutya még
nagy hatsületben vagyon; mert teszi a' maga előb-
beni — tudják, mit akarok mondani. Az ertza festés
máig-is uralkodik; sőt — csak ki mondom — né-
melly erőszakos szépség után ási tozó férfiak-is kez-
dették ezzel az újjonnan borotvált szakál helyjét va-
kólni; de — ne bántsak ezeket. — Német Ország-
ból bizonyos tudósítást vett a' Római Udvar, hogy
a' Piflollyai Puspök újjittáfaít csak 2 Puspökök fe-
gittik, a' többiek mind a' Római Udvar mellett vago-
nak. — A' Frantzia Orzági nép, és az egész nemzee
azt veté a' napokban a' Királynak szemére, midön az
ország terheit kívánnyák vala nagyobbítani, hogy
a' Frantzia Királynak csak annyi hatalma légyen,
mennyit a' nemzet adott, mikor Királynak lenni es-
merte 's tette. Ezek olyanok, mint az Erdélyi Olá-
hok, kik a' vetni adott Török-búzáat el-adták, 's az
árrát meg-itták, ezt mondván: minek vetünk? tarto-
zik a' Király még többet-is adni. Ezek semmit
sem igyekeznek gazdáskodni — magoknak nint-
sen 's nem leszfz, a' kiknek van azt el-púszttítják, és
így fen-marad a' jelenvaló szükség. — A' Velentzei-
ek, kik békefiég idején még az edgy mást' öldöklő
Hollándusfoknál sem alábbvaló katonák, a' magok Ha-
jós-fergekkel kézzen álnak azon kívül, hogy tudná
valaki, mire várakoznak. Mind Frantzia Ország felől
származnak a' zenebonák; a' honnan azt gondolják a'
Politikusok, hogy edgy alattomban való tzeljoknak hel-
letik lenni bizonyos fejedelmekkel, mellynek meg-gáto-
lására még-nagyobb és alattomban yalóbb készület
kellene, és a' belső Zenebonákat-is ezen gyökérről
eredteknek gondolják. Igaz, hogy Frantzia Ország
a' Zenebonáskodó Hollándusfoknak le-tsendesíttefekre
hadi-

hadi-erőt indított-ki; de — a' kik a' dolognak minden ször-száján által nézni kívánnak, ezek azt akarták erősíteni, hogy ez csak onnan származott — nehogy a' Pruszszus Advocátusok keményebben bánnyanak az Ügygyel, mint ezek akarnak. Meg-tesz mind az idővel; most érnek az alattoiban való dolgok, melyek rövid időn vagy férgesen le-húlnak, vagy egészen tökéletességre mennek; de, mi bajunk nekünk a' nagyobb ügyekkel, vagynak ezeknek Prokátorai, látszik inkább, hogy panaszkodik edgy szegény Tirolban lévő *Ratenbergi* paraszt a' Kortsmán edgy Anstriai utasnak: „Melly nagy veszedelmeket okozzon az úgy nevezett világosítás, alig lehetne ki-gondolni. Csak gondolja-el higyelmed! azok az Urak csak ide jönnek a' napokban edgy levéllel; és a' mi Templomunkat egészen fel-prédálták; a' Templom gráditsúnál mingyárt belől lévő tsuda tévő képet el-vitték, a' más ajton belől lévő szent szomorúság' képét nem különbben le-vonták a' falról; ki a' kereszten edgy arannyos paputsal olyan gyöngyörűn nézett-ki. Három óltáron kívül, mindeniket meg-mezítettelenítették 's t. — a' mi nagyobb, még azt a' leg-jobban talált hármastsuda-képet-is el-vitték az óltárról.“ —

Edgy német Orzági Fő-Papnál lévén edgy Oberster, el-megy vele a' Kápolnába, hól éppen azt az Evángyéliomot olvasák-fel: és ki üzé az ördögöt az ördögök Oberstere (így van a' fejedeleim németül fordítva) *Belzebub* által. Mondja az Oberster a' Fő-Papnak: éppen ma 30 esztendeje, hogy Templomban voltam, 's éppen akkor-is ezt az Evángyéliomot olvasák-fel. A'mint veszem észre, pokolba-is csak úgy vagy a' dolog, mint a' világon; olly fok esztendőök alatt *Belzebub*-is csak Obersternek maradott ott, mint én itt.